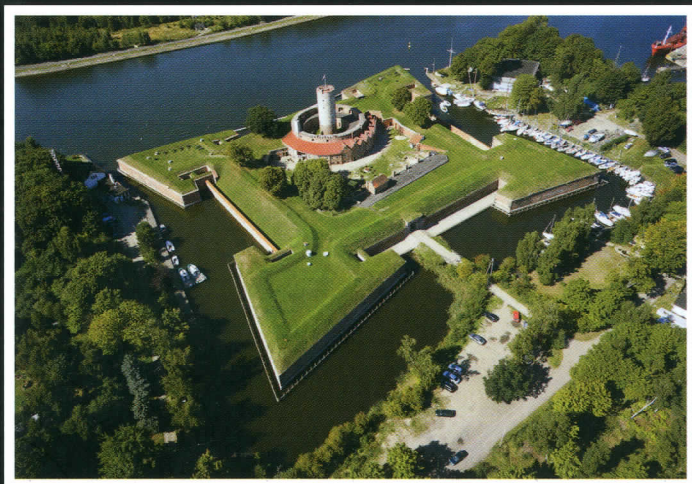

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

GDAŃSKIE STUDIA ARCHEOLOGICZNE

NR 4

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

Spis treści

Od Redakcji	7
Katarzyna Ślusarska	
Wyniki badań archeologicznych kurhanu nr 2 na stanowisku Stepanivka-Margleva Gruda, obw. Luhansk, Ukraina	
Results of archaeological research of kurgan 2 on site Stepanivka-Margleva Gruda, Luhansk distr., Ukraine	9
Witold Świątosławski	
Topór z wizerunkiem tura z grobu w Olen'-Kolodez' nad Donem – łup ze środkowej Europy	
A shaft-hole axe with representation of an aurochs from a grave in Olen'-Kolodez' on the Don river – a booty from Central Europe	33
Arkadiusz Koperkiewicz	
Badania archeologiczne ratusza Lidzbarka Warmińskiego w 700-lecie lokacji miasta	
Archaeological research of the town hall of Lidzbark Warmiński in the 700-year anniversary of the granting the town charter	45
Anna Arutunow, Joanna Dąbal, Anna Jędrzejczak-Skutnik, Jacek Ryl	
Szelągi z czasów panowania Augusta III Sasa z badań archeologicznych Fortu Carré, Twierdza Wisłoujście w Gdańsku, sezon 2013. Interpretacja źródeł archeologicznych w kontekście zastosowanych metod konserwacji i analiz metaloznawczych	
Shillings from the time of Augustus III reign from archaeological excavations of Fort Carré, Wisłoujście Fortress in Gdańsk, season 2013. Interpretation of archaeological sources in the context of applied methods of conservation and metallographic analyses	109
Agnieszka Naleźny	
Przedmioty związane z codzienną pracą pozyskane w trakcie badań Twierdzy Wisłoujście w roku 2013	
Artefacts connected with everyday work obtained in the course of research of the Wisłoujście Fortress in 2013	125

Karolina Szczepanowska

Sceny polowań na nowożytnych kaflach z Gdańska.

Charakterystyka przedstawień na podstawie kafli z wybranych stanowisk

Hunting scenes on modern tiles from Gdańsk.

Characteristics of presentations on the grounds of tiles from selected sites 135

Dominika Leśniewska, Jakub Prager, Anna Longa

Akcesoria stroju z badań archeologicznych przy ul. Jana z Kolna 11 w Gdańsku

Dress accessories from archaeological excavations

at 11 John of Kolno Street in Gdańsk 157

Michał Konrad Grabowski, Aleksander Ostasz

Problematyka badań wraków w województwie zachodniopomorskim

na przykładzie wraku XIX-wiecznego żaglowca z okolic ujścia Świny

Issues of research on shipwreck sites in West Pomeranian Voivodeship on the example

of the 19th century sailing ship wreck from the area of the Świna river estuary 169

Lech Czerniak, Waław Kulczykowski

Archeolodzy między przeszłością a przyszłością. Prace konserwatorskie i edukacyjne

na ewangelickim cmentarzu w Nowym Monasterzysku, gm. Młynary, pow. Elbląg

Archaeologists between the past and the future.

Conservation and educational works on an evangelical cemetery

in Nowe Monasterzysko, Młynary commune, Elbląg district 181

Tadeusz Malinowski

Duo cum faciunt idem, non est idem,

czyli: gdy dwaj robią to samo, to nie jest to samo

Duo cum faciunt idem, non est idem,

that is: when two do the same, this is not the same 205

Kamil Niedziółka

W odpowiedzi na uwagi Profesora Tadeusza Malinowskiego

In response to remarks of Professor Tadeusz Malinowski 213

Wspomnienie. Mieczysław Haftka (1937–2014) 219

Od Redakcji

Czwarty tom „Gdańskich Studiów Archeologicznych” otwiera artykuł Katarzyny Ślusarskiej, która przedstawia wyniki badań archeologicznych kurhanu nr 2 na stanowisku Stepanivka-Margleva Gruda, obw. Luhansk, Ukraina. Praca prezentuje badania prowadzone przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Gdańskiego w kooperacji z partnerami ukraińskimi w okolicach Ługańska, a więc na terenach, które od zeszłego roku są areną działań wojennych i zapewne długo pozostaną niedostępne dla badań archeologicznych. Jest to jednocześnie jedyny artykuł nawiązujący do czasów wcześniejszych niż średniowiecze. Pozostałe prace odnoszą się bowiem do czasów nowożytnych.

Artykuł autorstwa Witolda Świętosławskiego *Topór z wizerunkiem tura z grobu w Olen’-Kolodez’ nad Donem – łup ze środkowej Europy* jest poświęcony interpretacji bogatego wyposażenia dwóch grobów, należących do elity koczowników Złotej Ordy, odkrytych w 1996 roku koło Woroneża nad Donem.

Największą grupę artykułów stanowią prace poświęcone archeologii miast. Jest to problematyka szczególnie bliska planom badawczym i dydaktycznym Instytutu Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Gdańskiego. Najobszerniejszy z nich, autorstwa Arkadiusza Koperkiewicza (*Badania archeologiczne ratusza Lidzbarka Warmińskiego w 700-lecie lokacji miasta*), przedstawia efekty kooperacji ekspedycji Instytutu Archeologii Uniwersytetu Gdańskiego z Władzami miasta Lidzbarka.

Cztery pozostałe prace z zakresu archeologii miejskiej dotyczą nowych odkryć archeologicznych dokonanych w efekcie badań nowożytnego Gdańska. Są to artykuły: Anny Arutunow, Joanny Dąbal, Anny Jędrzejczak-Skutnik i Jacka Ryla: *Szelągi z czasów panowania Augusta III Sasa z badań archeologicznych Fortu Carré, Twierdza Wisłoujście w Gdańsku, sezon 2013. Interpretacja źródeł archeologicznych w kontekście zastosowanych metod konserwacji i analiz metaloznawczych*; Agnieszki Należny: *Zabytki związane z codzienną pracą pozyskane w trakcie badań Twierdzy Wisłoujście w roku 2013*; Karoliny Szczepanowskiej: *Sceny polowań na nowożytnych kaflach z Gdańska. Charakterystyka przedstawień na podstawie kafli z wybranych stanowisk*; Dominiki Leśniewskiej, Jakuba Pragera i Anny Longa: *Akcesoria stroju z badań archeologicznych przy ul. Jana z Kolna 11 w Gdańsku*.

Warto odnotować pierwszy w „Gdańskich Studiach Archeologicznych” artykuł poświęcony archeologii morza, a dotyczący problematyki badania wraków w zachodniej części polskiego wybrzeża Bałtyku autorstwa Michała Konrada Grabowskiego i Aleksandra Ostasza: *Problematyka badań wraków w województwie zachodniopomorskim na przykładzie wraku XIX-wiecznego żaglowca z okolic ujścia Świny*.

Serię artykułów zamieszczonych w niniejszym tomie kończy praca, którą można zakwalifikować do dziedziny archeologii społecznej, ponieważ przedstawia działania mające na celu edukację w zakresie partycypacji społecznej w popularyzacji i ochronie lokalnego dziedzictwa historycznego. Mowa o artykule Lecha Czerniaka i Waława Kulczykowskiego: *Archeolodzy między przeszłością a przyszłością. Prace konserwatorskie i edukacyjne na ewangelickim cmentarzu w Nowym Monasterzysku, gm. Młynary, pow. Elbląg*.

Warta osobnej wzmianki jest polemika wokół artykułu Kamila Niedziółki, poświęconego ciągle gorącemu w polskiej archeologii tematowi interpretacji etnicznej kultur archeologicznych. W tym przypadku dyskusja dotyczy kultury wczesnej epoki żelaza na Pomorzu Wschodnim.

Tom zamyka wspomnienie o Mieczysławie Haftce, autorstwa Teresy Haftki i Sławomira Wadyła. Warto w tym miejscu odnotować w życiorysie tego zasłużonego gdańskiego archeologa epizod szczególnie ważny dla historii tworzenia kierunku archeologii na Uniwersytecie Gdańskim. Mieczysław Haftka był bowiem w latach 1995–2002 zatrudniony w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie prowadził zajęcia z prahistorii ziem polskich, a także wykłady monograficzne. Jego działalność poprzedzała więc bezpośrednio utworzenie Zakładu Archeologii w 2003 roku, przekształconego następnie w Instytut Archeologii w roku 2008.